

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BALAK • MAAMAR 4

ביאור ע"פ לא הביט הנה יעקב הוא נמשך...

Explication du verset « Il n'a
pas vu [d'iniquité en Yaakov] »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/balak/4/

1 ביאור ע"פ לא הביט הנה יעקב הוא נמשך מיסוד אבא [המלוכש בז"א ובוקע ויוצא חוץ לז"א]

Explication du verset: «Il n'a pas vu.» Or, Yaakov procède du Yessod (fondement) d'Abba [qui est revêtu dans Zeir Anpin (les attributs émotionnels) et perce celui-ci pour en sortir,

ומזה נתהוה בחי' יעקב] והוא נמשך ויורד בבי"ע לברר בירורי נוגה בכל ששת ימי המעשה et c'est de là que le niveau de Yaakov est formé]. Il est attiré vers le bas et descend dans [les mondes de] Béria, Yetsira et Assiya afin d'y opérer les affinements (birourim) de nogah durant les six «jours d'œuvre».

וזהו פי' יעקב י' עקב שנמשך היו"ד שהוא בחי' יסוד אבא לבחי' עקב דהיינו בי"ע לברר שם בירורי נוגה.

Tel est le sens de Yaakov: youd-akev (un youd [et] un talon): le youd, qui est le niveau du Yessod d'Abba, est attiré jusqu'au niveau du talon (akev), c'est-à-dire Béria, Yetsira et Assiya, afin d'y opérer les affinements de nogah.

[כי בחכמה אתברירו וע' בפי' וישלח ע"פ ויאבק איש בענין כי לא יכול לו מפני שיעקב היינו הארת יסוד אבא כו' ע"ש.

[Car «c'est par 'Hokhma (sagesse) qu'ils sont affinés.» Voir aussi, dans la paracha Vayichla'h, à propos du verset «Un homme lutta», au sujet de «il ne put l'emporter sur lui»: c'est parce que Yaakov est l'illumination du Yessod d'Abba, etc.; voir là-bas.

2 ועוד מבואר במ"א ע"פ ויברך יעקב כי יעקב לא מת דהיינו שלא היה בבחי' שבירה כלל ומשם יורד הכח הזה להעלות הניצוצים כו'.

Il est également expliqué ailleurs, à propos du verset «Et Yaakov bénit», que «Yaakov n'est pas mort»: c'est-à-dire qu'il ne se trouvait nullement dans l'état de brisure; et c'est de là que descend cette force qui élève les étincelles, etc.

וענין זה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ובאוצ"ח [ובאוצרות חיים] שיעקב נתקן מאחוריים דאבא שלא נפלו כבריאה ולכן לא נז' [נזכר] בהם מיתה כו'

Cette idée est conforme à ce qui est écrit dans Etz Chaim et dans Otzros Chaim: Yaakov a été constitué à partir de l'aspect postérieur (A'horayim) d'Abba, qui n'est pas tombé dans Béria; c'est pourquoi la mort n'est pas mentionnée à leur sujet, etc.

ובזה יתרון מעלתו אפילו על בחי' ז"א שהוא כללות ו"ק [וי קצוות] דאצי' שבהן הי' [היה] שבה"כ [שבירת הכלים]. והשתא א"ש [אתי שפיר] דהבירור הוא ע"י יעקב כו']

En cela réside sa supériorité, même sur le niveau de Zeir Anpin, qui est l'ensemble des six extrémités (vav ketzavot) d'Atsilout, où eut lieu la brisure des réceptacles. On comprend alors que l'affinement s'opère par l'intermédiaire de Yaakov, etc.]

והנה זלע"ז [זה לעומת זה] עשה האלקים דכמו שיש חכמה בקדושה והם בחי' או"א [אבא ואימא] דמשם נלקח יעקב כך נתהוה בסט"א [בסטרא אחרא] ג"כ חכמה דקליפה ע"ד חרטומי מצרים או כמ"ש חכמים המה להרע.

Or, « D.ieu a fait l'un opposé à l'autre » : de même qu'il existe une 'Hokhma (sagesse) dans la sainteté, à savoir le niveau d'Abba et Imma, d'où Yaakov est issu, de même une 'Hokhma de kelipa (l'écorce) a vu le jour dans la sitra a'hra (l'autre côté), comme chez les magiciens d'Égypte, ou comme il est écrit : « Ils sont sages pour faire le mal. »

3 והנה כשזה קם זה נופל דהיינו ע"י גילוי חכמה דקדושה שהוא בחי' י' עקב אזי ממילא מתבטלים החכמה חיצוניות דסט"א [דסטרא אחרא]

Or, « lorsque celui-ci se lève, celui-là tombe » : c'est-à-dire que, par la révélation de la 'Hokhma (sagesse) de sainteté, qui est le niveau du youd-ékev, la sagesse extérieure de la sitra a'hra (l'autre côté) est alors annulée d'elle-même.

וזהו לא הביט און ביעקב פ"י און הוא חכמה דקליפה מלשון ואיש און מחשבותיו. שהם המחשבות רעות מחכמה הנ"ל.

Et c'est là le sens de : « Il n'a pas vu d'iniquité (aven) en Yaakov. » L'explication est qu'aven désigne la 'Hokhma de la kelipa (l'écorce), d'après l'expression « et l'homme d'aven, ses pensées », c'est-à-dire les mauvaises pensées qui proviennent de la sagesse mentionnée plus haut.

לא יוכל להביט כלל בבחינת יעקב שהוא בהתגלות החכמה דקדושה שהאור דוחה את החשך כו'

Elle ne peut absolument pas contempler le niveau de Yaakov, qui consiste en la révélation de la 'Hokhma de sainteté, car la lumière repousse les ténèbres, etc.

וכן הוא למטה בעבודת ה' בכל ימות החול צ"ל בבחי' יעקב לברר בירורים ע"י התפלה שממשיך גילוי היו"ד בחי' חכמה ורעו"ד [ורעותא דליבא] בבחי' עקביים וע"י סור מרע ועשה טוב [ועמשי"ל] [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ וישב יעקב].

Il en va de même ici-bas, dans le service de D.ieu : durant tous les jours de semaine, il faut se tenir au niveau de Yaakov, afin d'opérer les clarifications par la prière, qui fait descendre la révélation du youd — le niveau de la 'Hokhma et le désir du cœur (reouta deliba) — jusqu'au niveau des talons ; et par « Écarte-toi du mal et fais le bien » [et voyez ce qui est écrit plus haut au sujet du verset « Et Yaakov s'établit »].

4 ואזי לא הביט און ביעקב כנ"ל. אמנם בשבת כתיב ולא ראה עמל בישראל. כי בבחי' יעקב

Et alors, « Il n'a pas vu d'iniquité en Yaakov », comme indiqué plus haut. Le Chabbat, cependant, il est écrit : « Il n'a pas non plus vu de labeur (amal) en Israël. » Car au niveau de Yaakov

נמצא בחינת עמל אדם לעמל יולד שהוא העבודה והיגיעה לברר בירורי נוגה והרי יורד ממקומו בבחי' עקביים לברר שם וזהו ענין ששת ימים תעבוד

se trouve l'aspect du labeur : « L'homme est né pour le labeur. » C'est le travail et l'effort nécessaires pour raffiner les éléments de noga ; en effet, il descend de son niveau pour se rendre au niveau des talons, afin d'y raffiner. Tel est le sens de : « Six jours tu travailleras (taavod). »

וכמו עד"מ עיבוד העורות שנק' עבודה שצריך עבודה ויגיעה עד שישתנו ממהותן הראשון למהות אחר שיהיו ראויים

C'est comme, par exemple, le tannage (iboud) des peaux, qui est appelé avoda (travail) : il exige du travail et de l'effort jusqu'à ce qu'elles changent de leur nature première pour acquérir une autre nature, de sorte qu'elles deviennent aptes

לעשות מהם מנעלים וכה"ג [וכהאי גוונא] וכמ"כ [וכמו כן] ג"כ ענין בירורי נוגה לאהפכא מחשוכא לנהורא ע"י שאוכל ומתפלל בכח האכילה ה"ז [הרי זה] עבודה לשנותן ממהותן.

à en faire des chaussures, et autres choses semblables. De même, le raffinement des éléments de noga consiste à « transformer l'obscurité en lumière » : lorsqu'on mange et qu'on prie grâce à la force que procure la nourriture, c'est une avoda qui les transforme de leur nature,

5 ולעשות מיש אין. שהוא משנה סדר ההשתלשלות. ולכן זהו בחי עבודה ועמל. ולכן נאמר בשבת

et de transformer le « quelque chose » (yesh) en « rien » (ayin), ce qui modifie l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). C'est pourquoi cela relève du travail et de l'effort. C'est pourquoi il est dit au sujet de Chabbat :

כי בו שבת מכלל שבששת ימי המעשה הוא בחי עמל. וזה נמצא ושייך דוקא בבחי יעקב.

« car en ce jour Il s'est reposé », ce qui implique que les six jours ouvrables relèvent de l'effort. Cela se trouve et s'applique spécifiquement au niveau de Yaakov.

אבל בישראל לא יש בחי עמל. פי' כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שבחול הוא זיווג יעקב ורחל ואז

Mais en Israël, il n'y a pas d'aspect d'effort. L'explication est celle qui est donnée dans Pri Etz Chaim : en semaine a lieu l'union (zivoug) de Yaakov et Rachel, et alors

נמצא עבודת הבירורים שיורדים בבי"ע לברר ואח"כ מתעלים באצי בשעת התפלה כו' אבל בשבת הוא זיווג ישראל ורחל. ישראל היינו ז"א.

il y a le travail des affinements : ils descendent dans le Monde de Béria (Création), le Monde de Yet-sira (Formation) et le Monde d'Assiya (Action) afin d'affiner, puis ils s'élèvent dans le Monde d'Atsilout (Émanation) au moment de la prière, etc. Mais le Chabbat a lieu l'union d'Israël et de Rachel. Israël désigne Zeir Anpin (les attributs émotionnels).

6 והיינו שבשבת אין יורדים הכלים דאצי לברר בבי"ע שזהו בחי יעקב יוד עקב. כ"א אדרבה מתעלים

הבירורים שהובררו בחול ליכלל באצי כי בשבת הוא עליות העולמות וזהו בחי ישראל שיר אל.

Cela signifie que, le Chabbat, les réceptacles d'Atsilout ne descendent pas pour raffiner [les étincelles] dans Béria, Yetsira et Assiya, ce qui correspond au niveau de Yaakov, youd-akev ; au contraire, les éléments raffinés pendant la semaine s'élèvent pour être inclus dans Atsilout, car le Chabbat est le temps de l'élévation des mondes. C'est là le niveau de Yisrael : shir E-I (le chant de E-I),

שהוא בחי השיר וההעלאה. שכל עליות הוא ע"י שיר והיינו ההעלאה של בחי אל שנעשה מא"ח [מאור חזר] של הכירורים וע"י ממשיכים מ"ד [מ"י דוכרין] ממקום גבוה היינו גילוי התענוג עליון שיתענוגו על ה'.

qui est le niveau du chant et de l'élévation. Car toute ascension se fait par le chant ; et c'est l'élévation du niveau de E-I, qui résulte de la lumière réfléchie (Or 'Hozer) des éléments raffinés. Par là, on attire les mayin doukhrin (eaux masculines) depuis un lieu élevé, c'est-à-dire le dévoilement du plaisir suprême, afin qu'ils « trouvent leur plaisir en Havaya ».

[ואפשר לומר דפ"י שיר אל היינו כדפ"י ע"פ שירו לה' שיר חדש. דהנה כשמתבררים מ"י [מ"י נוקבין] דב"ע ועול"י [ועולים] להתכלל במ"ד [במ"י דוכרין] דתיקון

[On peut dire que le sens de shir E-I est celui qui a été expliqué à propos du verset : « Chantez à Havaya un chant nouveau (shir). » En effet, lorsque les mayin noukvin (eaux féminines) de Béria, Yet-sira et Assiya sont raffinées et s'élèvent pour être incluses dans les mayin doukhrin du [monde de] Tikoun,

אזי נק' שירה חדשה שירה לי [לשון] נקבה. כי ב"ע נק' דרך כלל עלמא דנוק' [דנוקבא] לגבי אצי.

on l'appelle alors « un chant nouveau » (chira 'hadacha), chira étant un terme féminin ; car, de manière générale, Béria, Yetsira et Assiya sont appelés « le monde de la Noukva » (alma deNoukva) par rapport à Atsilout.

7 ונק' שירה חדשה כי זהו דבר חדש שיתכלל דבר שנפל בשבירה בנוגה ויעלה למעלה בקדושה עליונה דאצי וכן עליית המלי כשהיא עולה מבי"ע לאצילות נק' שירה לי [לשון] נקבה.

Et elle est appelée «un chant nouveau», car c'est une chose nouvelle : qu'un élément tombé dans la brisure, au sein de Noga, soit inclus et s'élève vers la sainteté suprême d'Atsilout. De même, l'ascension de Mal'hout (souveraineté), lorsqu'elle s'élève de Béria, Yetsira et Assiya vers Atsilout, est appelée chira, terme féminin.

אבל שיר לי [לשון] זכר הוא ענין עליית הדכר עצמו דהיינו התעלות בחי ז"א שיקבלו כלים דז"א מאורות דאבא עצמם

Mais chir, terme masculin, désigne l'ascension du mâle (de'khar) lui-même, c'est-à-dire l'élévation du niveau de Zeir Anpin: les réceptacles de Zeir Anpin recevant des lumières d'Abba lui-même,

דהיינו אור א"ס השורה בחכמה והוא עליי [עלייה] שלא ע"י בירורים כלל רק עליי [עלייה] ותוספות אור דקדושה עצמה

c'est-à-dire la Lumière infinie (Or Ein Sof), qui réside dans 'Hokhma (sagesse). Cette ascension ne passe aucunement par des raffinements; elle consiste uniquement en une élévation et un accroissement de la lumière de sainteté elle-même,

וכמו שיהי' [שיהיה] לע"ל [לעתיד לבוא] כשיושלם הבירור ואת רוח הטומאה אעביר כו' ולא יהיה רע כלל ואעפ"כ [ואף על פי כן] יהי' [יהיה] עליות בקדושה עצמה

comme ce sera à l'époque future, lorsque le raffinement sera achevé et que «J'écarterai l'esprit d'impureté», etc., et qu'il n'y aura plus aucun mal; malgré cela, il y aura des ascensions au sein de la sainteté elle-même;

וכמו שהוא מעין ודוגמא זו גם בזמן הזה בשבת שהעליי' [שהעלייה] דשבת היא שלא ע"י בירורים כבחול et l'on en trouve une sorte d'aperçu et d'exemple dès à présent, le Chabbat: car l'ascension du Chabbat ne se fait pas par des raffinements, contrairement à celle des jours de semaine,

כי בשבת בורר אסור אלא שמ"מ עליי' [עלייה] שבת הוא ע"י בירורים דחול וכמאמר מי שטרח בע"ש [בערב שבת] כו'.

car le tri (borer) est interdit le Chabbat. Toutefois, l'ascension du Chabbat dépend néanmoins des raffinements des jours de semaine, comme le dit l'adage: «Celui qui a peiné la veille du Chabbat...», etc.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] ליום שכולו שבת תהיה העלייה שלא ע"י בירורים כלל ונק' עלייה זו בשם שיר לשון זכר בחינת דכר כו'.

Mais à l'époque future, pour le jour qui sera entièrement Chabbat, l'ascension ne se fera aucunement par des raffinements; cette ascension est appelée chir, terme masculin, le niveau du mâle (de'khar), etc.

8 ועפ"י [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] שנק' עלייה דשבת שיר אל שהוא עלייה דקדושה עצמה שלא ע"י בירורים כמו בחול כו' והיינו כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] סוף ש"ל והז"א נק' אל כו' ע"ש.

Selon cela, on peut dire que l'ascension du Chabbat est appelée «chant de E-l», car c'est l'élévation de la sainteté elle-même, et non le résultat de clarifications, comme en semaine, etc. Cela correspond à ce qui est écrit dans Etz Chaim, à la fin de Sha'ar 30: «Zeir Anpin est appelé E-l», etc.; voir là-bas.

אמנם י"ל [יש לומר] ג"כ בפ"י שיר אל ע"ש עליית המל' עיין זוהר פ' בראשית [ד"ט ע"א] ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם]. וזהו שכבחינת ישראל נאמר כי שרית עם אלקים.

Cependant, on peut aussi expliquer que l'expression «chant de E-1» fait référence à l'ascension de Mal'hout; voir à ce sujet le Zohar, parachat Berechit [(19a), ainsi que le Mikdash Melekh à cet endroit]. C'est pourquoi, au sujet du niveau de Yisrael, il est dit: «Car tu as lutté (sarita) avec Elokim.»

והענין כי הנה נודע שיש ק"כ צירופי אלקים בעולמות בי"ע בסוד מלך אלקים על גוים [דהיינו מז"א דבריאה עד סיום מלכות דעשיה הם ק"ך צירופים]

L'explication est la suivante: on sait qu'il existe 120 combinaisons du Nom Elokim dans les mondes de Béria, Yetsira et Assiya, selon le mystère de «Elokim règne sur les nations» [c'est-à-dire que, depuis Zeir Anpin de Béria jusqu'à l'extrémité de Mal'hout d'Assiya, il y a 120 combinaisons]

של אלקים כמ"ש בסוף ספר מבוא שערים וע' בע"ח [בעץ חיים] שער השמות] ונמשכים מבחי' מל' דאצי' שנק' שם אלקים שהוא בחי' יחודא תתאה שמסתיר להיות העולם נראה ליש.

d'Elokim, comme il est écrit à la fin du livre Mavo She'arim; voir aussi Etz Chaim, Sha'ar HaShe-mot]. Elles émanent du niveau de Mal'hout d'Atsilout, appelé le Nom Elokim, qui est le niveau de l'unité inférieure (yi'houda tata'a); celle-ci dissimule [la lumière divine], de sorte que le monde apparaisse comme une réalité existant (yech).

אבל בחי' ישראל שהוא בחי' ז"א דאצילות הוא משתרר ומושל על שם אלקים שלא יסתיר

Mais le niveau de Yisrael, qui est celui de Zeir Anpin d'Atsilout, exerce son autorité et domine le Nom Elokim, afin qu'il ne dissimule pas

על אור א"ס ב"ה [וע' במ"א בביאור דמזוזה מימין ונר חנוכה משמאל בפ"י כי אני ידעתי כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים כו'].

la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il [voir aussi ailleurs, dans l'explication de «La mezouza à droite et la lampe de Hanouka à gauche», à propos du sens de «Car je sais que Havaya est grand, et notre Seigneur est au-dessus de tous les Elokim», etc.].

9 והנה ע"י השתלשלות ק"ך צירופי אלקים יש יניקה ג"כ לחיצונים וע"י שרים וע"י נאמר ויאבק איש עמו כו'

Or, par l'enchaînement descendant (hichtalchelout) des 120 combinaisons d'Elokim, les forces extérieures et les soixante-dix princes reçoivent elles aussi leur nourriture ; c'est à leur sujet qu'il est dit : « Un homme lutta avec lui », etc.,

והיינו עם בחי יעקב שיורד בבי"ע לברר כו' וזהו בחי מלחמה. ואעפ"כ [ואף על פי כן] לא יכול לו.

c'est-à-dire avec le niveau de Yaakov, qui descend dans Béria, Yetsira et Assiya pour raffiner, etc. ; c'est là le niveau du combat. Et pourtant, « il ne put l'emporter sur lui ».

אך כ"ז [כל זה] לא שייך רק בבחי יעקב אבל בבחי ישראל אין שייך בחי מלחמה כי בז"א דאצי אין שום יניקה להע' [להשבעים] שרים והחיצונים כו' וזהו לא ראה עמל בישראל.

Mais tout cela ne s'applique qu'au niveau de Yaakov ; au niveau de Yisrael, le combat n'a pas sa place, car dans le Zeir Anpin d'Atsilout, les soixante-dix princes et les forces extérieures ne reçoivent absolument aucune nourriture, etc. C'est là le sens de : « Il n'a vu ni peine en Yisrael. »

[וכן באדם בגילוי בחי זו בשבת שהוא בחי שיר אל אהבה בתענוגים שזהו בחי כנסת ישראל שמקבל מישראל דלעילא כו'.

[Il en va de même chez l'homme, avec la révélation de ce niveau le Chabbat : c'est le niveau du chant de D.ieu, « l'amour dans les délices », qui est celui de Knesset Yisrael (la Communauté d'Israël), laquelle reçoit du Yisrael supérieur, etc.

10 וכמבואר במ"א ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק אזי ממילא תמחה את כל המדות רעות שאין להם שום יניקה כו'.

Et comme il est expliqué ailleurs, à propos du verset : « Souviens-toi de ce qu'Amalek t'a fait » : alors, tu effaceras naturellement tous les mauvais attributs émotionnels (midot), car ils n'ont aucun soutien, etc.]

ה' אלקיו עמו פי' ה' אלקי' הוא בחי או"א [אבא ואימא] דאצילות הם עמו דז"א ממש שנתלכשו בו בבחי א"פ [אור פנימי] ממש משא"כ בחול הם עליו בבחי אור מקיף

« Havayah, son D.ieu (Elokav), est avec lui » : cela signifie que Havayah et Elokim désignent le niveau d'Abba et Imma d'Atsilout, qui sont véritablement « avec lui », avec le Zeir Anpin, étant revêtu en lui comme lumière intérieure (Or Pnimi) à proprement parler ; tandis que, pendant la semaine, ils sont au-dessus de lui, en tant que lumière environnante (Or Makif).

והענין הוא שמבחי' המקיפים שבחול נעשה בשבת בחי' א"פ [אור פנימי] ונמשכים מקיפים יותר עליונים (וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער השבת פרק ז'. אמנם יש אח"כ עוד עליות לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] בשבת עד שמתעלים למקום או"א [אבא ואימא] ממש ועוד כו' כי)

L'explication est que les lumières environnantes (makifim) des jours de semaine deviennent, le Chabbat, une lumière intérieure, et que des lumières environnantes plus élevées sont attirées. (Voir aussi Pri Etz Chaim, Sha'ar HaShabbos, chapitre 7. Toutefois, par la suite, le Zeir Anpin et Noukva connaissent encore d'autres élévations le Chabbat, jusqu'à s'élever au lieu même d'Abba et Imma, et au-delà, etc. Car)

זהו תכלית עליות העולמות שמהמקיפים יהי' [יהיה] פנימים ויומשכו מקיפים עליונים יותר [ע' עיין] מזה בביאור ע"פ הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל.

tel est le but ultime des élévations des mondes: que les lumières environnantes deviennent intérieures et que des lumières environnantes plus élevées soient attirées [voir à ce sujet l'explication du verset: « Dans les jours [à venir], Yaakov prendra racine ; Israël bourgeonnera et fleurira, »

לעיל ס"פ שמות] וכנודע שבחול הוא יחוד הוי' ואלקים ובשבת הוא יחוד הוי' ואהיה שהוא מבחי' הכתר ע' [עיין] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער י"ט פ"ד.

plus haut, à la fin de la paracha Chemot]. Et comme on le sait, pendant la semaine a lieu l'union de Havayah et d'Elokim, tandis que le Chabbat a lieu l'union de Havayah et d'Ehe-yeh, qui relève du niveau de Kéter (la Couronne) ; voir Pri Etz Chaim, Sha'ar 19, chapitre 4.

ותרועת מלך בו לי' [לשוין] תרועם בשבט הוא המתקת הדינין ולי' [ולשוין] ריעות וחיבה היינו כמ"ש באור פני מלך חיים היינו שאז נמשך במלי' שע"ה [שעליו השלום] נהורין שזהו אור פני מלך בחי' הארת פנים כו':

«Et la teroua du Roi est en lui»: [teroua] au sens de «Tu les briseras (teroem) avec un bâton», ce qui correspond à l'adoucissement des rigueurs; et au sens d'amitié (réout) et d'affection, c'est-à-dire comme il est écrit: « Dans la lumière du visage du Roi est la vie »: cela signifie qu'alors les 375 lumières (néhorin) sont attirées dans Mal'hout, ce qui est «la lumière du visage du Roi», le niveau de l'éclat du visage, etc.

11 אך הנה צ"ל דמבואר למעלה שעם היות דיעקב הוא למטה מבחי' ישראל שהוא ז"א מ"מ יש בו מעלה יתירה ג"כ כו' וכנזכר לעיל בביאור דמי מנה עפר יעקב כו'.

Mais il faut maintenant comprendre ceci : il a été expliqué plus haut que, bien que Yaakov soit à un niveau inférieur à celui de Yisrael, qui est Zeir Anpin, il possède néanmoins lui aussi une qualité supérieure, etc., comme cela a été mentionné plus haut dans l'explication de « Qui a compté la poussière de Yaakov », etc.

וא"כ איך יתכן להסכים זה עם מ"ש כאן דבחול הוא בחי' יעקב ושבת הוא בחי' ישראל.

Dans ce cas, comment concilier cela avec ce qui est écrit ici, à savoir que le jour de semaine est le niveau de Yaakov et que le Chabbat est le niveau de Yisrael ?

12 והרי חלילה לומר שיש בחי' בחול מה שאינו בשבת ח"ו [חס ושלום]. אמנם באמת לק"מ [לא קשה מידי]

דמלבד דמ"מ בחי' ז"א הוא למעלה מבחי' יעקב

Car il est impensable de dire qu'il existe, en semaine, un niveau qui n'existe pas le Chabbat, à D.ieu ne plaise ! Mais, en vérité, il n'y a là aucune difficulté. Car, indépendamment du fait que, de toute façon, le niveau de Zeir Anpin est en général supérieur à celui de Yaakov

בכלל וע' בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בתהלים ס"י ע"ח ע"פ ויקם עדות ביעקב כו' וגם אי' [איתא] דז"א שרשו גבוה אפילו מאו"א [מאבא ואימא] כנודע מענין ז"א בעתיקא אחיד ותליא כו'.

; voyez aussi le Likkutei Torah de l'Arizal sur Tehillim, chapitre 78, au verset « Il établit un témoignage en Yaakov », etc. Il est également enseigné que la racine de Zeir Anpin est supérieure même à Abba et Imma, comme on le sait du principe selon lequel « Zeir Anpin est attaché à Atika et en dépend », etc.

אך עוד זאת כי הנה יתרון מעלה זו שבבחי' יעקב היותו מיסוד אבא. הרי גם בחי' זו ממש נמצאת בשבת בז"א ביתר שאת.

Mais il y a encore ceci : la qualité supérieure du niveau de Yaakov tient à ce qu'il provient du Yes-sod (fondement) d'Abba ; or, ce même niveau se trouve aussi le Chabbat en Zeir Anpin, à un degré encore plus éminent.

שהרי בשבת עולה ז"א ומלביש לעצמיות האורות דאבא ממש עד שנמצא אז ז"א במדרגת אבא ממש וכמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] גבי מוסף דשבת בפ"י זכר למע"ב [למעשה בראשית]. נמצא בשבת יש ב' המעלות היינו בחי' ז"א כשמלביש לעצמיות אבא ממש.

Car le Chabbat, Zeir Anpin s'élève et revêt l'essence même des lumières d'Abba, au point qu'il atteint alors le rang même d'Abba, comme il est écrit dans Pri Etz Chaim à propos de Moussaf du Chabbat, dans l'explication de «un souvenir de l'œuvre de la Création». Il s'ensuit que le Chabbat réunit les deux qualités : celle de Zeir Anpin lorsqu'il revêt l'essence même d'Abba.

13 וביאור בחי' אלו בעבודת ה' הנה נודע דיש ב' בחינות היינו בחי' עבד ובחי' בן ועם היות דכלל בחי' בן גבוה יותר

Et pour expliquer ces niveaux dans le service de D.ieu, on sait qu'il existe deux niveaux : celui du serviteur et celui du fils. Bien qu'en général le niveau du fils soit supérieur,

שהוא העובד מאהבה אעפ"כ [אף על פי כן] בבחי' א' יש מעלה יתירה ג"כ בבחי' עבד שהוא בחי' הביטול למעלה מן הטעם והדעת המושג [ועי' ע"פ כי עמך מק"ח [מקור חיים] ובפ' שלח ע"פ ועתה יגדל] כו'.

car il sert par amour, il y a néanmoins, sous un certain rapport, une qualité supérieure également au niveau du serviteur : celle de l'annulation de soi (bitoul), au-delà de la raison et de la connaissance accessible [voir aussi le commentaire sur le verset «Car auprès de Toi est la source de la vie», et, dans la paracha de Chela'h, le commentaire sur le verset «Et maintenant, que la force de mon Seigneur soit grande»], etc.

14 וכנודע ג"כ מענין בחכמה יסד ארץ דיראה תתאה שרשה מח"ע [מחכמה עילאה] ולכן בזאת דוקא יבא אהרן כו' וזהו היתרון שיש בבחי' יעקב שנק' עבדי על בחי' ישראל שנק' בן.

Et comme on le sait également à propos de « Par la 'Hokhma, Il a fondé la terre » : la crainte inférieure (yira tata'a) a sa racine dans la 'Hokhma supérieure (Hokhma Ila'a) ; c'est pourquoi, précisément, « c'est avec ceci (zot) qu'Aharon viendra », etc. Telle est la supériorité du niveau de Yaakov, appelé « Mon serviteur », sur celui de Yisrael, appelé « fils ».

ולכן צ"ל בבי' הבחי'. אך הנה איתא בזהר פ' בלק (דקצ"ה ע"ב) שיש ב' בחי' עבד.

Il faut donc posséder les deux niveaux. Toutefois, le Zohar enseigne, dans la paracha Balak (195b), qu'il existe deux niveaux de serviteur :

הא' בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] הב' בשמו"ע [בשמונה עשרה] ובינתיים הוא ק"ש [קריאת שמע] כו' והענין כמ"ש במ"א בענין ד' אותיות הוי"ו היו"ד דחילו וה"א רחימו כו'

le premier dans les Pesoukei deZimra (versets de louange), le second dans la Chemoné Essré, et entre les deux se trouve le Chema, etc. L'explication est celle qui est donnée ailleurs à propos des quatre lettres du Nom Havaya : le youd correspond au de'hilou (crainte), et le hé au re'himou (amour), etc.

ואיתא בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל] בשעת פסוד"ז [פסוקי דזמרה] צריך לקיים מצות יראת ה' והוא ענין יראה תתאה שמבחי' ה' אחרונה דשם הוי"ו וזהו בחי' עבד הראשון שבזהר.

Les écrits de l'Arizal enseignent qu'au moment des Pesoukei deZimra, il faut accomplir la mitsva de la crainte de D.ieu ; il s'agit de la crainte inférieure, qui relève du hé final du Nom Havaya. Tel est le niveau du premier serviteur mentionné dans le Zohar.

15 וזהו בחי' יעקב עבדי ואח"כ בברכות ק"ש [קריאת שמע] ובק"ש [ובקריאת שמע] ואהבת ב"פ [ב' פעמים] אור זהו ב' בחי' רחימו והוא בחי' בן וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ד בשם הרע"מ [הרע"א מהימנא] כב"א כו'

Et c'est là le niveau de « Yaakov, Mon serviteur ». Puis viennent les bénédictions du Chema et le Chema lui-même : « Et tu aimeras (ve'ahavta) » [a pour valeur numérique] deux fois or (« lumière »). Ce sont deux niveaux de rechimou (amour), et c'est le niveau du fils, comme il est écrit dans le Sefer Shel Beinonim, chapitre 44, au nom du Raaya Mehemna : « comme un fils », etc.

דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה וזהו ענין למס"נ [למסירות נפש] באחד [וע' בד"ה ש"ה [שיר המעלות] ממעמקים דאף שהבן למטה אינו חייב למס"נ [למסירות נפש] בשביל אביו כו' אבל בנמשל למעלה כו' ע"ש].

« qui les aime plus que lui-même et que sa propre âme ». Et c'est là le sujet du sacrifice de soi (messirout néfesh) lors du mot « Un » [voir aussi le discours commençant par « Cantique des degrés : des profondeurs », où il est expliqué que, bien qu'un fils ici-bas ne soit pas tenu de donner sa vie pour son père, etc., il en va autrement dans l'analogue supérieur, etc. Voir là-bas].

16 ואח"כ שמו"ע [שמונה עשרה] זהו בחי' יראה עילאה שלמעלה גם מבחי' אה"ר [אהבה רבה] דבחי' בן כי בינה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] ונק' בן י"ה

Et ensuite vient la Chemoné Essré : c'est le niveau de la crainte supérieure (yira ila'a), qui dépasse même le niveau du grand amour (ahava rabba) propre au fils ; car Bina (compréhension) est le niveau du grand amour et est appelée ben Yah (fils de Yah).

אך יראה עילאה זו הוא בחי' חכמה עילאה והוא יו"ד דשם הוי' דביה שריא דחילו וזהו בחי' עבד הב'.

Mais cette crainte supérieure est le niveau de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a) ; elle est le youd du Nom Havaya, « en qui réside la crainte (de'hilou) ». C'est là le niveau du second serviteur.

17 וזהו משה עבדי ויעקב י' עקב היינו הארה מבחי' יו"ד זה שנמשך לבחי' עקב כענין בחכמה יסד ארץ אכן עצם בחי' היו"ד זהו בחי' משה עבדי כו'

Et c'est là « Mon serviteur Moshe ». Yaakov, youd-akev, est une illumination de ce niveau du youd, qui se prolonge jusqu'au niveau du talon, à la manière de « Par la 'Hokhma, Il a fondé la terre ». Mais l'essence même du niveau du youd est le niveau de « Mon serviteur Moshe », etc.

ועי' במ"א ע"פ ורב ש לום בניך א"ת [אל תקרי] בניך שהוא בחי' בן אלא בוניך כו'

Et voyez ailleurs, à propos du verset : « Et grande sera la paix de tes enfants (banayich) » : ne lisez pas banayich (« tes enfants »), qui est le niveau d'un fils, mais bonayich (« tes bâtisseurs »), etc.

שהוא בחי' עבד הב' שהן תלמידי חכמים שמקבלים מבחי' חכמה וזהו עסק התורה בבחי' ביטול כו'.

ce qui correspond au niveau du second serviteur : il s'agit des érudits en Torah (talmidei 'hakhamim), qui reçoivent du niveau de la 'Hokhma ; telle est l'étude de la Torah dans un état d'annulation de soi (bitoul), etc.

18 ובזה יובן ענין שבת שהוא בחי' ישראל שנק' בן אך שהוא ג"כ בבחי' עבד דהיינו בחי' ומדרגת משה עבדי וזהו שאנו אומרים בשחרית דשבת ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו.

Cela permet de comprendre la nature du Chabbat : il est le niveau d'Israël, qui est appelé « fils », mais il relève aussi du niveau du serviteur, c'est-à-dire du niveau et du rang de « Mon serviteur Moché ». C'est pourquoi nous disons dans la prière du matin du Chabbat : « Moché se réjouit du don de sa part, car Tu l'as appelé serviteur fidèle. »

19 והוא שבחי' בן מתעלה להיות ג"כ בבחי' ומדרגת עבד הב' וזהו בחי' עבד נאמן כו' והוא ענין שז"א נק' בן י"ה מלביש עצמיות אורות אבא כו' שהוא יראה עילאה.

C'est-à-dire que le niveau du fils s'élève pour atteindre également le niveau et le rang du second serviteur. C'est là le niveau du « serviteur fidèle », etc. Cela correspond au Zeir Anpin (les attributs émotionnels), appelé ben Yah (fils de Yah), qui revêt l'essence même des lumières d'Abba, etc. : c'est la crainte supérieure.

ויראה עילאה זו כלולה ג"כ עם השמחה וכמ"ש וכל הלכות ייראוך ואעפ"כ [ואף על פי כן] וכל קרב
וכליות יזמרו לשמך כו'

Et cette crainte supérieure est également incluse dans la joie, comme il est écrit : « Tous les cœurs Te craindront » ; et pourtant, « toutes les entrailles et les reins chanteront Ton Nom », etc.

וזהו ישמח משה כו' כי עבד נאמן כו' ועיין בד"ה וידעת היום ועמ"ש סד"ה ואלה שמות בניי [בני ישראל]
כו':

C'est là le sens de « Moché se réjouit », etc., « car [Tu l'as appelé] serviteur fidèle », etc. Voir le maamar commençant par « Sache aujourd'hui », ainsi que ce qui est écrit à la fin du maamar commençant par « Et voici les noms des enfants d'Israël », etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/balak/4/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak